

Proti koncu vojne so se zaradi različnih pogledov na povojno ureditev sveta začeli zaostrovati odnosi med zahodnimi zavezniki (ZDA, VB) in SZ.

Nasprotje se je še okrepilo, ko je sovjetska vojska, ki je osvobodila Vzhodno Evropo, v tamkajšnjih državah – kljub drugačnemu dogovoru z ZDA in Veliko Britanijo – omogočila prevzem oblasti komunističnim partijam (v Bolgariji, Romuniji, na Češkoslovaškem, Poljskem ter Madžarskem). Stalin je na ta način Sovjetsko zvezo obdal s ščitom komunističnih držav, obenem pa si zagotovil nadzor nad temi državami.

HLADNA VOJNA

Kaj je hladna vojna?

Z izrazom hladna vojna (1945-1991) označujemo obdobje neprestane vojaške napetosti, političnih nasprotovanj in ekonomske ter oboroževalne tekme po drugi svetovni vojni med Sovjetsko zvezo in njenimi satelitskimi državami ter Ameriko in njenimi zahodnoevropskimi zavezniki, do katerega je prišlo zaradi izrazitih ideoloških nesoglasij.

Do neposrednega vojaškega spopada med ZDA in ZSSR nikoli ni prišlo - glavni vzrok temu je bil strah pred uporabo jedrskega orožja na globalni ravni.

Katero državo simbolično predstavlja medved?

BLOKOVSKA DELITEV SVETA

Po drugi svetovni vojni je sovjetski vpliv v številnih evropskih državah močno narastel. ZDA so ga poskušale omejiti z izdatno denarno pomočjo in ustvarjanjem vojaških zavezništev.

**Trumanova doktrina
Marshallov plan**

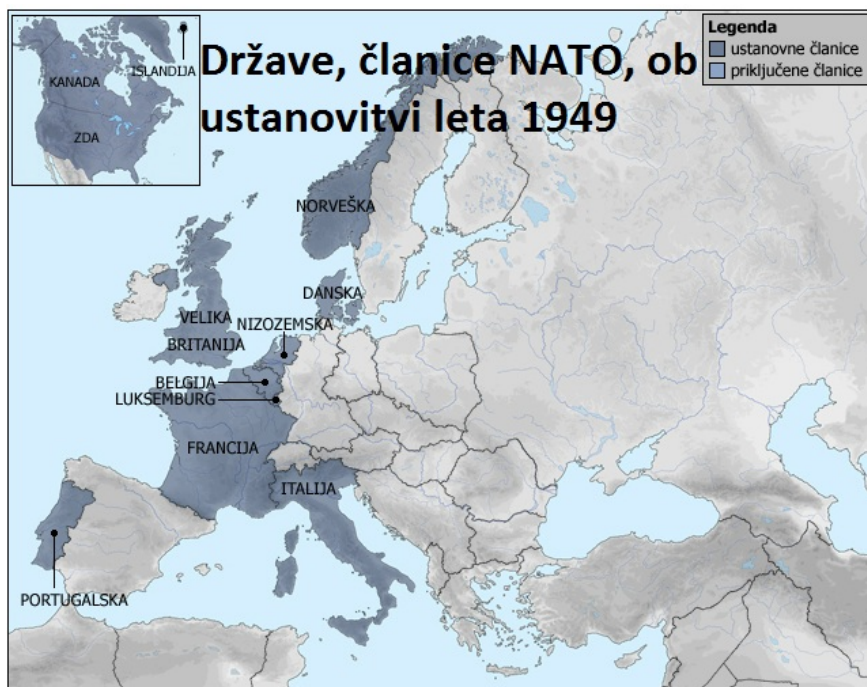
Preberi besedilo (prvi in drugi odstavek, učb. str. 118) in si oglej tabelo.

Pomoč Grčiji in Turčiji

BLOKOVSKA DELITEV SVETA

Zveza NATO

ZDA so leta 1949 ustanovile Severnoatlantsko vojaško zvezo (NATO).

Primerjaj zemljevida in ugotovi, kaj se je dogajalo z zvezo NATO v Evropi po drugi svetovni vojni?

BLOKOVSKA DELITEV SVETA

Kot odgovor na gospodarsko politiko ZDA pomoči evropskim državam je SZ ustanovila **Svet za vzajemno gospodarsko pomoč**.

Za lažje nadzorovanje komunističnih partij v Evropi pa je Stalin ustanovil **INFORMBIRO**.

Kot odgovor na oblikovanje zahodne vojaške zveze je SZ leta 1955 ustanovila vojaško zvezo vzhodnoevropskih držav - **- VARŠAVSKI PAKT**.

Varšavski pakt je razpadel z razpadom Sovjetske zveze.

Primerjaj zemljevid z zemljevidom Države članice NATO - 2009.

ŽELEZNA ZAVESA

Države Varšavske vojaške zveze so morebitni beg prebivalstva preprečile z zaprtjem svojih zahodnih meja.

Med Severnim morjem in Jadranom je nastala t.i. **ŽELEZNA ZAVESA**, ideološka in delno tudi fizična pregrada med vzhodnim in zahodnim blokom v času hladne vojne.

Železna zavesa

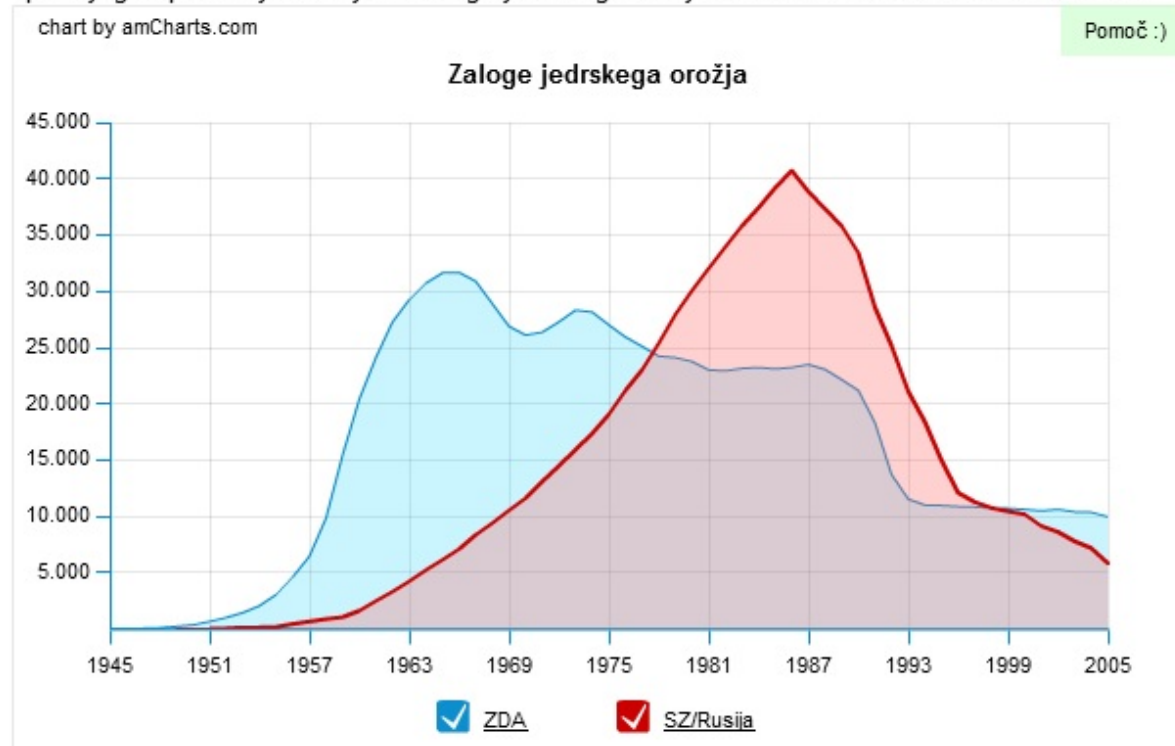

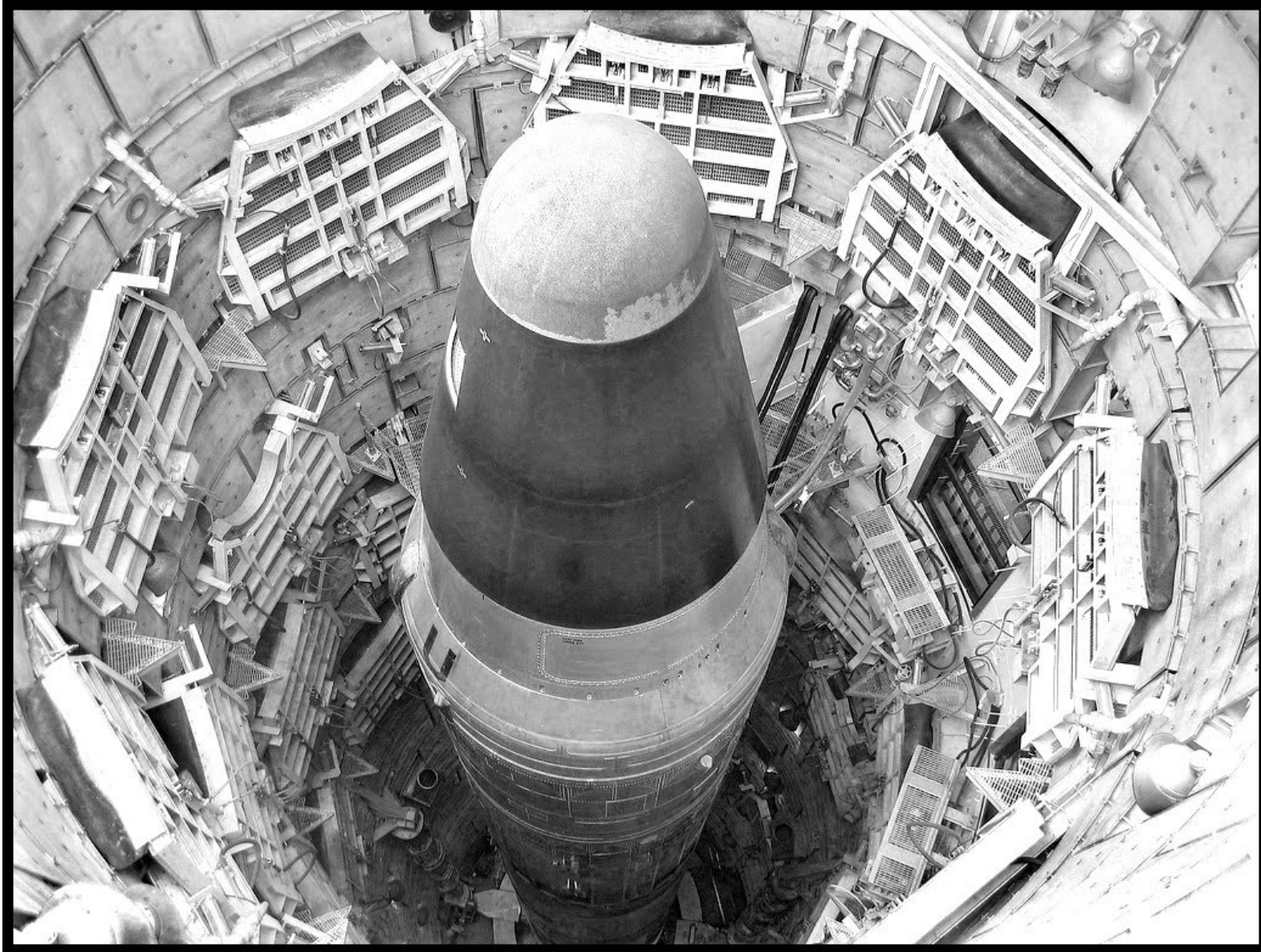
OBOROŽEVALNA TEKMA

Ton hladni vojni je dajala oboroževalna tekma, vojaško ravnotežje pa je postopoma postalo njena glavna značilnost. Oboroževalna tekma se je stopnjevala od klasičnega orožja, vodikove bombe do vseh vrst jedrske oborožitve in medcelinskih raket. Odnosi med SZ in ZDA so temeljili na zastraševanju, obe sta grozili, da bosta jedrsko orožje uporabili takoj, ko bo to potrebno.

Spodnji graf prikazuje ocenjene zaloge jedrskega orožja za ZDA in SZ od leta 1945 do 2005:

Medcelinska raketa z jedrsko bojno glavo (atomska bombo).